

John Eliot Gardiner & Orchestre Révolutionnaire et Romantique

Ludwig van Beethoven (1770-1827)
Integral de *Simfonies*

Diumenge, 09.02.20 – 20 h
Simfonia núm. 1, en Do major, op. 21

Dilluns, 10.02.20 – 20 h
Simfonia núm. 2, en Re major, op. 36
Simfonia núm. 3, en Mi bemoll major, op. 55, “Heroica”

Dimarts, 11.02.20 – 20 h
Simfonia núm. 4, en Si bemoll major, op. 60
Simfonia núm. 5, en Do menor, op. 67

Dijous, 13.02.20 – 20 h
Simfonia núm. 6, en Fa major, op. 68, “Pastoral”
Simfonia núm. 7, en La major, op. 92

Divendres, 14.02.20 – 20 h
Simfonia núm. 8, en Fa major, op. 93
Simfonia núm. 9, en Re menor, op. 125, “Coral”

II (fragment)

“Quan vingui el bon temps
perseguint la tempesta,
torna, amic meu,
tu que ets semblant a la febre que imanta,
a la pregunta que marca, al senyal de
l’espasme.”

—*Aquest amor que no és u* (2018)
Blanca Llum Vidal

John Eliot Gardiner & Orchestre Révolutionnaire et Romantique

–Integral de les *Simfonies* de Beethoven

Diumenge, 09.02.20 – 20 h

Sala de Concerts

Lucy Crowe, soprano

Orchestre Révolutionnaire et Romantique

John Eliot Gardiner, director

I PART

Ludwig van Beethoven

Obertura, de *Prometeu*, *op. 43*

13'

Ària de concert *Ah perfido*, *op. 65*

13'

Simfonia núm. 1, *op. 21*

23'

Adagio molto – Allegro con brio

Andante cantabile con moto

Menuetto – Allegro molto e vivace

Finale – Adagio, allegro molto e vivace

II PART

Ludwig van Beethoven

Obertura *Leonore*, *op. 138*

9'

“Ach, brich noch nicht, du mattes Herz!” i “Komm, Hoffnung,
lass den letzten Stern”, de *Leonore*, *op. 138*

8'

“Finale” de *Prometeu*, *op. 43*

8'

Dilluns, 10.02.20 – 20 h
Sala de Concerts

Orchestre Révolutionnaire et Romantique
John Eliot Gardiner, director

I PART

Ludwig van Beethoven
Simfonia núm. 2, en Re major, op. 36 31’
Adagio molto – Allegro con brio
Larghetto
Scherzo: allegro
Allegro: molto

II PART

Ludwig van Beethoven
Simfonia núm. 3, en Mi bemoll major, op. 55, “Heroica” 47’
Allegro con brio
Marcia funebre: adagio assai
Scherzo: allegro vivace
Finale: allegro molto

Dimarts, 11.02.20 – 20 h
Sala de Concerts

Orchestre Révolutionnaire et Romantique
John Eliot Gardiner, director

I PART

Ludwig van Beethoven
Simfonia núm. 4, en Si bemoll major, op. 60 34’
Adagio – Allegro vivace
Adagio
Allegro – Vivace
Allegro ma non troppo

II PART

Ludwig van Beethoven
Simfonia núm. 5, en Do menor, op. 67 31’
Allegro con brio
Andante con moto
Allegro
Allegro. Presto

Dijous, 13.02.20 – 20 h
Sala de Concerts

Orchestre Révolutionnaire et Romantique
John Eliot Gardiner, director

I PART

Ludwig van Beethoven
Simfonia núm. 6, en Fa major, op. 68, “Pastoral” 39’
Allegro ma non troppo
Andante molto
Allegro
Allegro
Allegretto

II PART

Ludwig van Beethoven
Simfonia núm. 7, en La major, op. 92 36’
Poco sostenuto – Vivace
Allegretto
Presto
Allegro con brio

Divendres, 14.02.20 – 20 h
Sala de Concerts

Lucy Crowe, soprano
Jess Dandy, contralt
Ed Lyon, tenor
Tareq Nazmi, baix
Monteverdi Choir

Cor de Cambra del Palau de la Música
Catalana
(Simon Halsey, director artístic; Xavier
Puig, director principal)
Orchestre Révolutionnaire et
Romantique
John Eliot Gardiner, director

I PART

Ludwig van Beethoven
Simfonia núm. 8, en Fa major, op. 93 26’
Allegro vivace e con brio
Allegretto scherzando
Tempo di menuetto
Allegro vivace

II PART

Ludwig van Beethoven
Simfonia núm. 9, en Re menor, op. 125, “Coral” 65’
Allegro ma non troppo, un poco maestoso
Molto vivace
Adagio molto cantabile, andante moderato
Finale: presto

Cinc reflexions (i alguna anècdota) arran de biògrafs beethovenians, Dudamel, Gatti i Gardiner

I. Com a retrospectiva: classifiquem o no?

Érem el 2017, Gustavo Dudamel i l'Orquesta Sinfónica Simón Bolívar van venir per oferir la integral de les *Simfonies* de Beethoven al Palau, i escrivíem:

No hi ha remei. Cal classificar; i –ja se sap–, classificar és la primera aproximació a qualsevol coneixement que mitjanament pretengui assolir alguna veritat. Així doncs, la historiografia insisteix a encasellar en tres grans períodes l'huracà Beethoven. I en aquests períodes s'intenta d'encasellar, tant sonates, quartets, simfonies i qualsevol peça que hagués escrit.

En tres anys aquesta classificació no ha pas canviat: un Beethoven *primerenc* i setcentista que s'apropia i genera pressió a les formes haydnianes i mozartianes a les seves *Primera* i *Segona Simfonies*; un Beethoven *intermedi* que, després de flirtejar amb la mort (sordament i amb no poques raons...) ha decidit un nou camí “heroic” que s'inicia amb la *Tercera Simfonia* i que culmina amb la *Vuitena Simfonia*; finalment, un Beethoven *tardà*, amb l'única representació de la *Novena Simfonia*. Amb tot, la classificació tenia les seves dificultats. Així, la *Novena Simfonia* sempre sembla “heroica” en insistir en l'ideal il·lustrat alemany i l’“alegria” com a beuratge de la humanitat; les humorades i ironies de la *Vuitena* semblen lectures tardanes d'algú que està de tornada, la jovialitat de la *Quarta* sembla una reculada respecte de la grandiositat de la *Tercera*; la *Sisena* i el seu “programa” naturalista sembla una excepció que, invariablement, ens connecta amb Vivaldi, mentre que la *Setena*, amb el seu ritme embogidor, sembla única. Només

la *Cinquena* sembla que s'enlaira com el centre gravitatori de tot el sistema simfònic. Si ens fixem en les *Sonates per a piano*, la classificació novament ensopega i, potser, amb els *Quartets de corda* troba la seva millor caracterització. En qualsevol cas, no és que hi hagi tres Beethoven, només hi ha un únic desenvolupament artístic que fa difícil de contradir el que ja fa temps que va deixar escrit J. N.W. Sullivan:

Com més vivia Beethoven, més i més profund era el que havia de dir [...]. La música de cada dècada anterior al període final és millor que la de la dècada precedent. Un desenvolupament tan sostingut, en el cas d'un artista que arriba als anys de maduresa, és un fenomen estrany i important.

Amb altres mots, no hi ha reculades ni salts estilístics profètics, Beethoven era molt conscient del seu propi creixement artístic, com també del seu desenvolupament vital. Un Beethoven que plora de mal físic (segons que ens explica Hummel) i, alhora, sospira perquè “*probablement, ben aviat seré allà dalt*” és el mateix que, “*semblant més aviat un esquelet que un ésser viu*”, s'aixeca per oferir a la Philharmonic Society una *Desena Simfonia* i demanar al seu antic llogater notícies “*respecte dels vins*”. Sí, aquells vins endolcits amb derivats de plom que semblen la causa de molts dels seus mals.

L'última de les biografies beethovenianes reconegudes per la crítica –la de Jan Swafford el 2014 i l'edició en castellà del 2017 (Acantilado Editors)– intenta “*deseixir-se de dècades de teories i postulats que s'han anat acumulant per mirar el*

subjecte de la manera més clara i simple possible”. En fer-ho, el compositor Swafford defuig l'esmentada classificació per pintar un home que “*es va haver d'espavilar per viure d'això i allò, i que es va comprometre a fons amb les tècniques i les tradicions del seu ofici*”. Aquest compromís va consistir a agafar les formes tradicionals i emmotllar-s'hi d'una manera lliure i creativa. Però aquest procés queda subordinat –segons Swafford– a la possessió prèvia d'un pla creador, una *Idea*, que després faria encaixar en una forma familiar (o bé l'esmicolaria...). Això potser explica per què Beethoven era capaç de conviure, en un mateix moment creatiu, amb els esborranys de la *Cinquena*, les esmenes i la publicació de la *Tercera*, la planificació de la *Sisena* i deixar-ho tot en suspens per compondre la *Quarta*. Només la possessió d'aquesta visió integral de les seves creacions justifica que en el desordre absolut del seu espai de feina no ho confongués tot. Ignaz von Seyfried ho descrivia així:

[...] el desordre de casa seva deixava parat. Llibres de música escampats per tots els racons, aquí restes del sopar fredes, allà ampolles obertes mig buides; a un costat, damunt un pupitre l'esborrany d'un quartet nou; a l'altre, les restes de l'esmorzar; damunt del piano, fulls gargotejats [...] ad latus, les considerables ruïnes de tot un salami de Verona...

En resum, classificar el “desendreçat” Beethoven és una tasca molt vàlida però cada vegada més els biògrafs prefereixen d'atansar-se a la seva música i els contextos de creació i evitar-ne la mitologia, teleologia i altres ideologies que no fan sinó enfosquir la vida d'un home que amb la simple paraula “geni”, o bé d'altres més xarones, com “el sord diví de Bonn”, ja insisteixen a classificar-lo no pas en tres apartats sinó únicament en un de sol. Els trenta-tres capítols de la biografia de Swafford dilueixen el personatge, però això no significa que perdin precisió. Per esmentar-ne només alguns: “raó i revolució”, “edat daurada”, “el nou camí”, “aquesta altiva bellesa”, “mites i homes”, etc. són títols que permeten reconstruir el personatge sense afany d'encasellar-lo. Si en algun lloc es pot col·locar Beethoven és en les seves formes musicals, i, potser per això mateix, el biògraf, compositor i professor li dedica un apèndix que ens demana de llegir-lo primer.

Així doncs, des de l'esperit de claredat objectiva del biògraf Thayer i refusant l'hagiografia de Romain Rolland, Swafford reconeix que els

estudis clàssics de Beethoven són fonts valuoses, com també els més recents de Solomon o Cooper, entre d'altres, però així mateix ens avisa: “*cap lector arribarà amb exactitud a les mateixes conclusions que jo [...]. La individualitat de les respostes envers la música és una de les grans virtuts que té*”. O sigui que anem cap a la música.

II. Canvio, doncs existeixo

Si alguna cosa ha canviat entorn de Beethoven és l'actitud interpretativa davant les seves *Simfonies*: no és el mateix el so entusiasta que va produir la massiva i potent orquestra de joves veneçolans el 2017 que aquesta aproximació de Gardiner del 2020 i l'objectiu de la qual neix de la recerca d'una autenticitat beethoveniana: revolucionària i romàntica. Allà on Dudamel va mostrar la mirada “tropical” –combinant contundència i frescor juvenil–, l'orquestra de Gardiner mostra el que l'ha fet famosa: instruments d'època, flautes de fusta, trompes sense vàlvules, violins amb corda de tripa i una execució que recrea el que l'esperit, igualment romàntic i revolucionari de Beethoven, va intentar de palesar als seus manuscrits. Però compte, res d'això suposa una “museïtzació” de la música. Si hi ha res més viu que mai és una interpretació de Sir John Eliot Gardiner. Allò que els anys cinquanta era considerat excèntric, ha esdevingut norma, i per bé que la majoria d'orquestrades modernes no canvien els instruments quan toquen Mozart o Beethoven, sí que en canvien l'actitud amb l'un o l'altre. Dudamel ho sabia i per això, potser, la fogositat i l'ímpetu llatí de la seva orquestra (que sobreixia a l'escenari del Palau) va acabar conquerint el públic. La gent sortia feliç de cada concert, és cert, amb una curiosa barreja de frescor, joventut i, per descomptat, Beethoven. En resum, ha passat el temps i aquelles interpretacions “klemperianes”, “karajanianes” i d'altres, plenes de *tempi* lents i fins i tot maldestres, amb sobreps i elefantiasi sonors obra d'orquestrades de més de cent músics, han quedat enrere.

Però el cas de Gardiner i la seva Orquestra Revolucionària i Romàntica encara resulta més interessant. Amb més de trenta anys des de la fundació i amb un ànim que busca la puresa textual a través de la consulta constant dels manuscrits dels compositors ha acabat convenent-nos del que alguns crítics consideraven una cosa eixuta i sense vida o, en tot cas, postureig d'especialistes. Les interpretacions de Gardiner sempre són arriscades, amb *tempi* enèrgics, àgils i sempre

més ràpids i lleugers del que hom espera; les seves textures, més transparents i alhora agudes i esmolades; la cruesa del so dels metalls; la rudesa del pegat de cuir colpejat sense baquetes toves; el so d’unes fustes realment de fusta amb la seva lluminositat i color sonor; unes cordes fregades i sense *vibrato*, és a dir, que cerquen la bellesa del so (o la lletjor expressiva...) mitjançant el simple pas d’un arc d’època... Tot això és d’una vivesa aclaparadora que deixa amb l’ai al cor qualsevol espectador.

Tot això que acabem d’esmentar es pot escoltar als seus enregistraments, però si volem endur-nos una impressió encara més “historicista” (en la mesura que sigui possible...), no deixeu de veure el film *Eroica*, en què es recrea el primer assaig de la *Tercera Simfonia* de Beethoven als salons del príncep Lobkowitz. En aquest film s’executa aquesta *Simfonia* amb exactitud, no solament quant al nombre d’instruments, també d’integrants i convidats a aquell cèlebre assaig. Els plans de la càmera i el ritme de l’edició no fan sinó reforçar el plantejament sonor. Malgrat que cap factor no hagi assolit caracteritzar convincentment Beethoven, el film és satisfactori: la música de Gardiner i la seva orquestra encara més.

III. Tres maneres d’escoltar i una anècdota (amb permís...)

A la vista del que s’ha dit, ¿com s’han d’escoltar, doncs, les *Simfonies* si és Gardiner i la seva formació qui toca una integral beethoveniana? La resposta és ben senzilla, i a més la mateixa de sempre: d’una manera activa. I quan diem “activa” parlem d’una audició que afronta cada simfonia i cada moviment com si es tractés d’una pel·lícula o d’una novel·la, és a dir, personatges, conflictes, trobades i enfrontaments, baralles i reconciliacions, finals dissortats i finals feliços. Sabem que això pot semblar ridícul, però no són pocs els musicòlegs que asseguruen que Beethoven sempre tenia al cap una història per explicar. Escolteu el moviment lent del *Quartet per a cordes núm. 1* i penseu en Romeu i Julieta (tal com va afirmar el mateix Beethoven) i moltes coses queden clares...

Per fer-ho només hi ha dues maneres: a) la primera i impossible, és a dir, una audició tan, però tan atenta, que identifi a la perfecció els temes principals i secundaris (els personatges...), els desenvolupaments i variacions tonals o rítmiques (la trama...), un paladar auditiu capaç de

reconèixer el que fa el segon fagot mentre les violes entonen alguna contramelodia; una orella que sap detectar que un tema es presenta de manera “invertida” o “retrograda”; una concentració juntament amb una memòria colossal capaç de retenir i recordar en ser al quart moviment el que s’havia dit al primer. Això, per descomptat, és impossible per als mortals més comuns (i per a molts dels que no són comuns també...). En altres mots, només resta estudiar música i tots els seus entrellats tècnics i escoltar com si fóssiu vós mateix qui compon... Una opció una mica exigent, ja ho sabem...

Arribem aleshores a la segona opció: la b) agafeu els enregistraments, poseu-los al vostre Ipod, mòbil, llista d’Spotify o el que sigui, i escolteu-los sense parar, a casa, al cotxe, al gimnàs, al súper... com un obsedit, un addicte –i ja posats amb la metàfora–, injecteu-vos la música per via intravenosa... Al final, podreu distingir-hi els personatges, la trama, el nus i el desenllaç. Haureu aconseguit una audició “salvatge”, però que si l’amaniu amb les vostres pròpies metàfores i al·legories explicatives, esdevindran un dels millors tresors que conservarà la vostra sensibilitat. Podríem afegir-hi una tercera opció, encara més salvatge: la c) escoltar i deixar-se dur... És la versió del “massatge” sonor passiu, de la qual no soc gaire partidari, però si la vostra sensibilitat és generosa pot acabar fixant-se al cap... Encara recordo –i permeteu-me l’anècdota– un amic que em va demanar una “mica” de música clàssica i jo, amatent, li vaig preparar una casset amb moviments de sonates, simfonies, etc. Van passar les setmanes i li vaig demanar: “Com va la casset?”. I em va dir: “Ah, molt bona, la vaig escoltar amb molta atenció!”. I jo, animat, vaig voler engegar el debat: “Què et va semblar el segon tema de la Sonata de Schumann que et vaig enregistrar?. I em diu: “Ah, eh... bé, no recordo”. I jo que insisteixo: “I la part aquella en què entren els trombons i ho arrassen tot?”. I un encongiment d’espallles... Jo continuava intentant-ho: “Escolta, però sens dubte la tendra melodia d’aquell adagio, què...”. I novament: “Ui, no sé on era això...”. En fi, una mica desesperançat li vaig dir, molest: “Però escolta!... És com si t’hagués passat un llibre, o una pel·lícula i no en recordessis els personatges, ni l’assassinat o l’adulteri de la trama, i ni tan sols de com acaba!”. Només va aconseguir de dir-me: “Tornaré a escoltar-ho...” Moralitat? Doncs així és la música... Valorar-la és una cosa i apropiat-se-la

és una altra. I totes dues plegades, el millor. I una vegada valorada i apropiada, tornar-la a escoltar i fer-hi comparacions: la glòria. Potser per això tots els melòmans acaben acceptant allò que la música popular mentre més l’escoltes, menys t’agrada..., mentre que la “clàssica” (en no tenir un altre terme a l’abast...), com més l’escoltes, més t’agrada i se’t fa inesgotable. Bé, tot es pot discutir i tampoc és qüestió de talibanismes musicals. O si?

IV. Les *Simfonies*, escoltem-les un altre cop i mil vegades més

Al nostre text de la integral de Dudamel apuntàvem, respecte de les dues primeres *Simfonies*, que

malgrat ser molt diferents, s’agermanen per definir el període primerenc beethovenià. Al tombant de segle –del 1800 al 1802–, Beethoven concep un parell de projectes sonors que fent reverència a Mozart i Haydn –i assentats igual que aquests en la sapiència de l’Escola de Mannheim– comencen a fer pressió amb intel·ligència al model clàssic.

Doncs si en algun moment es pot gaudir de la pantilla orquestral de Gardiner, és en aquestes *Simfonies*. Com dèiem, fan reverència a Mozart i Haydn, les orquestres dels quals no patien de la sobredosi d’El Sistema dudamèlic. El primer acord es pot percebre en tota l’ambigüitat, és a dir, la “pregunta” sonora que Beethoven llança al món s’escolta neta i clara, i retrona no pas per la intensitat sonora, sinó per la dissonància picardiosa. L’ambigüitat s’amplia en l’uníson de la *Segona Simfonia*. En ambdues podem veure totes les tècniques de l’Escola de Manheim en funcionament tal com Mozart ho va veure; el *coup d’archet*, les “espurnes”, les “escales” i la resta d’efectes que Beethoven emprà com a lliçó ben apresada dels seus mestres. Els minuets, que han esdevingut *scherzi*, exigeixen la vivacitat, lleugeresa i agilitat que només una orquestra –revolucionària i romàntica– amb ganes de derrocar l’Ancien Régime pot oferir.

Com apuntàvem més amunt, la *Tercera Simfonia*, “*Heroica*,” ha quedat enregistrada de la manera més autèntica possible al film esmentat. L’orquestra original incloïa: 4 violins, 2 violes, 2 baixos i un parell, tant de flautes com d’oboès, clarinets, fagots, trompes i trompetes sense vàlvules (*clarini*). La reduïda plantilla és compensada amb la força i la vitalitat dels temps. L’heroïcitat napoleònica es despulla del gegantisme fruit de la força bruta sonora i es pot percebre en el nivell d’arravatament de la instrumentació i l’originalitat

del plantejament. Al capdavant, Napoleó era un home petit... i n’eren les idees la cosa original. Malgrat que en l’enregistrament en àudio el 1994 Gardiner presenta una plantilla més nombrosa que inclou dotze primers violins i deu segons (la qual cosa suposaria una versió més “moderna” enmig del seu “historicisme”), aquest enregistrament es va fer “en l’esperit d’un redescobriment” que intentava “*transportar l’oient al moment en què la música esclatava en un món d’herois, guerra i revolució, i així crear el seu propi món del sublim i inefable*”. Probablement no hi ha orquestra, avui dia, que no assumeixi aquest *dictum* i no entengui que

és tal la pressió a què Beethoven ha sotmès el projecte simfònic clàssic que amb dues bufetades sonores en Mi bemoll major es donen per acabades les pudoroses reverències setcentistes.

Com és de tothom sabut, Napoleó havia estat el destinatari d’aquesta *Simfonia* i que passà de ser admirat a acabar sent acusat per Beethoven d’“ambiciós”, “vulgar” i “tirà”. Anys després, quan Bonaparte caurà en desgràcia, Beethoven es vanterà d’haver-li compost, ja feia temps, la seva marxa fúnebre, que és, sens dubte, el més excels de la *Simfonia*: “*el veritable drama*”, com va apuntar Berlioz. Amb horror, un crític de l’«Allgemeine Musikalische Zeitung» va declarar que la *Simfonia* “*dura una hora sencera!*” i alguns van cridar en l’estrena pública: “*Un Kreutzer perquè això s’acabi!*”. Els assistents a l’assaig del príncep Lobkowitz van dir que la durada era “*divina*”. Ens quedem amb aquests darrers, per descomptat. És més, després d’escoltar les *Simfonies* mahlerianes, l’*Heroica* fins ens pot semblar curta... A més, era la preferida de Beethoven.

Per a molts, el veritable heroi és Beethoven mateix i s’encarrega de demostrar-ho amb les dues *Simfonies* següents: l’espurnejant Quarta i la severa *Cinquena*. Compostes quan Beethoven ja havia perdut més del seixanta per cent d’audició, basteixen la idea repetida de l’heroi que venç el patiment i s’encimbellà cap al mite. De la *Quarta*, els musicòlegs Massin ens asseguruen que no se’n conserven esborranys i que associar-la amb Teresa Brunswick no té fonament, com va fer Romain Rolland. Que sigui una llegenda no significa que no hagi estat composta durant la seva estada amb els Brunswick, i que si bé tot apunta vers Josephine (la seva germana vídua i la candidata més seleccionable com a “estimada immortal”), és cert que plana damunt la seva música l’alegria

i, per què no?, l’amor. Les boirines de l’“Adagio” inicial s’esvaeixen en un manifest d’alegria evident. Beethoven està feliç, o com a mínim ha suspès la seva rígida moral en honor d’algun amor correspost, com ell confessa. Ni en l’“Adagio” ni en els dos darrers moviments hi ha turment, només idil·li pastoral i al final la riallada es pot percebre en tota la seva jovialitat. L’heroi es complau, el 1806 ha estat un any meravellós, per bé que el destí truca a la porta.

L’heroi pateix i acaba d’aparèixer la *Cinquena Simfonia*. És fàcil voler associar-la amb els esdeveniments dels seus amors dissortats, però el rude motiu inicial ja venia rondant pel seu cap des del 1803 (i per a altres musicòlegs des del 1800 i fins i tot des del 1795!). La creació s’inicia el 1805 i tres anys després la finalitza, simultàniament amb la *Sisena Simfonia*.

Gardiner ha fet una recerca complexa entorn de la naturalesa de la *Cinquena Simfonia*. Som davant d’un manifest polític i tot allò del “destí trucant a la porta...” no deixa de ser una *boutade* beethoveniana. Tot és més senzill: Beethoven vol anar a París, on s’estan produint els veritables canvis i on, de ben segur, trobarà més diners i reconeixement. El contacte amb músics francesos o estrangers fincats a París –Kreutzer, Cherubini– i la trobada amb soldats napoleònics permet a Beethoven escoltar himnes revolucionaris amb unes melodies que es fiquen de manera indeleble al seu magí. Especialment l’*Hymne du Panthéon*, amb música de Cherubini i escrit per Marie-Joseph Chénier (germà de l’operístic Andrea Chénier...), juntament amb l’*Hymne Dithyrambique* de Rouget de L’Isle (autor de *La Marseillaise*) contenien frases musicals dinamitzades pel motiu potent de la *Cinquena Simfonia* i d’altres passatges orquestrals. Diu Gardiner:

En general, hi ajuda saber una mica sobre la visió política i les simpaties de Beethoven en temps de la seva composició. Ell va passar per diverses permutacions de l’ala esquerranosa a l’ala dretana, però en aquest moment de la seva vida ell estava realment sota l’embruix de la Revolució Francesa, que reclamava la seva imaginació i el seu sentit de frustració.

És a dir, segons Gardiner, Beethoven agafa aquestes petites idees alienes i amb la seva habilitat per enlairar edificis sonors amb petits blocs constructius, edifica la seva *Simfonia*. El paper d’un director com Gardiner és insuflar a l’orquestra aquest *motto* polític. És a dir, als sons

de la *Cinquena* hauríem de desxifrar un missatge que diu: “*Jurem, amb l’espasà a la mà, morir per la República i els drets de l’home*”. Bandegem-hi, doncs, el drama individual de la sordesa i el destí i intentem-ne la lectura política. Per a un altre director com és Nikolaus Harnoncourt –afi a la mirada historicista–, la *Cinquena Simfonia* també és “política”, però el missatge resulta com a exemple perfecte del *per aspera ad astra* (a través de les dificultats, cap a les estrelles). L’estratègia narrativa que va del tràgic Do menor a un exultant Do major al llarg de la *Simfonia* és una afirmació de fe en els ideals revolucionaris. Novament, intenteu-ho. Però compte! A la recent edició de la «Revista Musical Catalana» llegim una entrevista interessant a Gardiner, en la qual ens posa en guàrdia contra les seves pròpies interpretacions:

Vull fer una interpretació nova cada vegada que estudio la partitura. La música que feia fa vint anys no és la mateixa d’ara i d’aquí a vint anys serà diferent [...]. He pogut parlar amb estudiosos molt bons de Beethoven, que admiro molt i que han fet noves edicions *urtext* de les *Simfonies*, que insisteixen que la notació de Beethoven és molt ambigua i ambivalent. No sempre és clar, en absolut, i de vegades has de suposar el que realment volia, tot i que no puguís demostrar-ho.

Què n’hem d’esperar, doncs? En el cas de la *Sisena Simfonia* se sap que Beethoven volia “*pintar amb sons*”, però hi havia d’haver “*més expressió de sentiment que pintura*”. ¿I les onomatopeies d’oriols, guatlles, rossinyols i del cucut? Hi seran, de ben segur, malgrat que l’*urtext* suggereixi una altra cosa. I en tot cas, el mateix Beethoven ja ens va advertir que era millor assegurar-se que “*cada oient trobés per si sol la situació adequada*”. Per tant, si Gardiner canvia, nosaltres també. Dels ritmes que travessen la *Setena* i de l’humor que atia la *Vuitena*, només se’n pot esperar la intensificació.

Respecte de la *Novena* només puc demanar a Gardiner que coincideixi amb les meves expectatives (o bé que les superi, si de cas). La *Novena* posseeix, sens dubte, una *Idea* i una visió de conjunt. Cap al 1818 ja ho tenia clar: una simfonia en què, en el “Finale”, les veus apareixerien. Ara bé, per què veus?, per què al final? La seva *Simfonia* seria una celebració social, a l’estil de les cançons dels maçons o de les reunions de soldats o companys que acaben lloant l’amistat i la llibertat; sobretot amb una copa de vi enlairada... Però, en aquest cas, tot tindria una escala molt més àmplia: tots

celebrarem i cantarem a l’Alegria, però no d’uns quants, sinó de la humanitat sencera. No hi ha dubte que en tot plegat hi ha un esperit “nacional”, en la mesura que les “nacions” estan en plena formació. Haydn acabava de donar forma al que seria l’himne austriac; els francesos han convertit *La Marsellaise* en una cosa tan poderosa com cent canons i, en general, la música es polititzava. Però en aquest cas, l’himne beethovenià serà per a una única cançó: la humanitat sencera. Però per això, calia retre comptes amb el Creador.

La *Novena*, doncs, té un pla, un itinerari que el mateix Beethoven ens deixà escrit als esborranys per a l’himne final. El primer moviment, l’anomenava “Desesperació”, i la marxa fúnebre final confirma que assistíem a una tragèdia. Per si fos poc, al segon moviment escoltem una grotesca dansa que Beethoven suggereix com a *Farsa* i que donarà pas a la *Tendresa* de l’*adagio* del tercer moviment. Però res d’això no convenç Beethoven. Està buscant alguna cosa. Beethoven vol trobar “alguna cosa més ferma, més viva” per donar forma al “càntic religiós” que li venia rondant pel cap des de feia temps. L’*Alegria* de Schiller farà possible que ens acostem a dialogar amb el Creador, per més que, al capdavant, sigui un fracàs comunicatiu –com és costum que sigui, llevat de “revelacions” intransferibles... En resum, Beethoven va intentar fer allò que havia escrit el 1823: “*No hi ha res més gran que acostar-se a la divinitat més que els altres homes i des d’allà abocar els raigs divins entre el gènere humà*”. Beethoven ens anima a pujar, alegres i agermanats a la volta estelada per trobar-nos amb el Demiürg. Però només aconseguim “intuir-lo” i en qualsevol cas, afirmar que “deu” viure-hi un Pare que estima. El silenci de Déu és l’única resposta que n’obtenim. Un trèmol, un ventijol sonor en forma d’acord de novena (La-Do#-Mi-Sol-Si bemoll) envaeix l’espai i converteix en metàfora el mutis diví. Com vam escriure quan Daniele Gatti va venir al Palau per presentar la seva versió de la *Novena* (cosa que refermem):

Malgrat la recerca infructuosa [del Creador], res no ens acovardeix i *L’Alegria* i *La Germandat* s’entrellacen en forma de doble fuga i comencem la davallada. Beethoven (i tots nosaltres, agermanats i amb joia) aboquem aquells raigs divins robats a l’Elisi. Es desenvolupa l’extensa coda fins a assolir les dimensions d’un tsunami musical inaturable coronat per una afirmació exultant de *L’Alegria*, combustible de debò de tota aquesta aventura filosoficomusical.

Particularment, jo calibro les versions de la *Novena* segons la tensió, la durada o l’expressivitat que es produeixi en aquest “silenci hiperbòlic” abans que es desencadeni la doble fuga. Allà rau la Idea expressada en la seva forma més eloqüent. Us ho asseguro.

Som, doncs, davant un manifest deïsta escrit per algú que va néixer i morir com a catòlic. Enmig de la seva vida va desenvolupar alguns interessos metafísics que el van dur des de Plutarc fins als Upanishads, però Beethoven mai no va invocar Déu perquè l’ajudés en les seves obres; en aquest sentit va ser molt humà i sempre va saber que ajudar-se a si mateix era sempre l’únic camí. Podem pensar en un secular humanista amb una relació amb el sagrat que el va dur a considerar que el Judici Final “havia de ser ignorat” i acusar Haydn d’“ateu”. Si bé va escriure en algun moment que Sòcrates i Jesús havien estat els seus models, probablement ho va escriure tant pel caire humà dels seus patiments com per la posició ètica davant les incomprendions; mai per consideracions religioses. Així doncs, la *Novena* ha esdevingut el millor exemple de música sacra per a orelles laiques. O com a mínim, així us ho proposo d’escoltar.

En fi, deixem estar la desesperació, la farsa i la tendresa; agermanem-nos i pugem joiosos a l’Elisi. Un cop allà, mirem de dialogar amb el Creador i davant el seu silenci retòric (producte, potser, de la seva inexistència o d’alguna astuta estratègia...) davallem entusiastes amb l’espurna de la màgia per compartir-la amb el proïsme. En aquest bonic procés haurem gaudit –una vegada i mil més– d’aquest prodigi sonor, en el qual tota forma ha quedat expandida en proporcions que ningú no s’esperava. Fins i tot avui dia.

V. A propòsit de les proporcions

Ens diu el biògraf Swafford que un tret característic i essencial de Beethoven, era que

per be i per mal, la seva resposta davant de qualsevol repte era desproporcionada. Com més gros era el repte, més agressiva n’era la resposta. Es va barallar amb la majoria dels seus amics. Sovint improvisava millor quan estava enfadat amb el públic. S’enamorava de dones inaccessibles. Les seves *reaccions desproporcionades* van fer-ne crònicament un home de tracte difícil. Però també aquesta mateixa tendència a la *reacció exagerada* va salvar, més d’un cop, tant el seu art com la vida.

Doncs si alguna cosa es pot recomanar davant el repte d'aquesta integral de Beethoven per Gardiner és emular les reaccions beethovenianes. Vull dir: redoblem el nostre interès en comparació amb el que vam posar quan Dudamel ens va presentar la seva proposta; esmolem en desmesura les nostres orelles per percebre el que se'ns n'hagués escapat; sobredimensionem tota empatia històrica amb les èpoques i els personatges involucrats, i, per descomptat, intensifiquem fins al paroxisme el nostre entusiasme per la música d'aquest personatge que encarna com cap altre la transformació cultural i llibertària que encara ens defineix. En definitiva, *reaccionem davant la seva música d'una manera exagerada i desproporcionada...* D'alguna cosa ens salvarà.

Carlos Calderón Urreiztieta

Doctor en humanitats i divulgador musical

Bibliografia esmentada

MASSIN, JEAN I BRIGITTE. *Beethoven*. Madrid: Turner Publicaciones, 2003.

ROLLAND, ROMAIN. *Vida de Beethoven*. Valladolid: Editorial Maxtor, 2018.

SWAFFORD, JAN. *Beethoven*. Barcelona: Acantilado Editores, 2017.

SOLOMON, MAYNARD. *Beethoven*. Buenos Aires: Vergara Editores, 1983.

SULLIVAN, JOHN W. *Beethoven: su desarrollo espiritual*. Ediciones La Llave. 2019.

COOPER, BARRY. *Beethoven*. Oxford: Oxford University Press, 2008.

TORRENS, ALBERT. *John Eliot Gardiner: L'apòstol de Beethoven*. Revista Musical Catalana, 371, Gener-Abril 2020, pp 12-17. Fundació Orfeo Català-Palau de la Música Catalana. Barcelona. 2020.

THAYER, ALEXANDER. *The life of Ludwig van Beethoven*. (3 volums). Nova York: G. Schirmer, Inc., 1921. Es pot consultar al Projecte Gutenberg: www.gutenberg.org.

JOY

Summer Festival
14 August –
13 September 2020

Info: lucernefestival.ch

**TICKET
SALES
START ON
23 MARCH
2020!**

CREDIT SUISSE

KÜHNE-STIFTUNG

Roche

THE ADECCO GROUP
FOUNDATION

ZURICH

Aquell any...

1800	1803	1805	1807	1808	1813	1814	1824
Música <i>S'estrena al Burgtheater de Viena la Simfonia núm. 1 de Ludwig van Beethoven. L'obra està dedicada al seu amic i mecenes Gottfried van Swieten.</i>	Música <i>Beethoven dirigeix al Theater an der Wien l'estrena de la seva Segona Simfonia, una obra que dedica a Karl Alois, príncep Lichnowsky.</i>	Música <i>S'ofereix a Viena, al Theater an der Wien, la primera interpretació pública de la Simfonia núm. 3 de Beethoven, que portarà el sobrenom d'“Heroica”.</i>	Música <i>La residència del príncep Joseph Franz von Lobkowitz a Viena acull l'estrena de la Simfonia núm. 4 de Beethoven en un concert de caràcter privat.</i>	Música <i>S'estrenen al Theater an der Wien, en una mateixa vetllada, diverses obres de Beethoven, entre les quals destaquen la Cinquena i la Sisena Simfonies.</i>	Música <i>Ludwig van Beethoven dirigeix l'estrena de la seva Simfonia núm. 7, una obra que dedica al comte Moritz von Fries, un dels seus mecenes.</i>	Música <i>La Simfonia núm. 8 de Ludwig van Beethoven s'estrena a Viena, novament sota la direcció del mateix compositor. L'obra està dedicada al príncep Lobkowitz.</i>	Música <i>S'estrena la Novena Simfonia de Beethoven, la coneguda amb el sobrenom de “Simfonia Coral”, al Teatre de la Cort Imperial i Reial de Viena.</i>
Història Mor el rei Giorgi XII, i poc temps després el Regne de Geòrgia quedarà abolit per formar part a partir d'aleshores de l'Imperi rus.	Història Pel novembre les tropes franceses són derrotades a Vertières, al nord de l'illa d'Haití. L'1 de gener de l'any següent, Haití declararà la seva independència.	Història A prop de la ciutat txeca d'Slavkov u Brna té lloc la batalla d'Austerlitz, una de les més grans victòries de les tropes de Napoleó Bonaparte.	Història El Parlament del Regne Unit promulga l'Acta del comerç d'esclaus, una llei que aboleix el comerç d'esclaus, però no pas l'esclavitud, que encara continuarà present.	Història Té lloc la batalla del Bruc, un enfrontament entre els exèrcits francès i l'espanyol que donarà origen a la llegenda del timbaler del Bruc.	Història El Congrés de Chilpacingo (o Congrés d'Anáhuac), celebrat en aquesta ciutat mexicana i presidit per José María Morelos, declara la independència de Mèxic respecte d'Espanya.	Història Té lloc el Congrés de Viena, una reunió en la qual intervenen representants de les principals potències europees, després del final de l'Imperi napoleònic.	Història New Holland passa a denominar-se Austràlia, nom oficial amb què es coneix l'illa a partir d'aleshores. Prové de Matthew Flinders, la primera persona a circumnavegar-la.
Art El Rijksmuseum obre les portes al Palau Huis ten Bosch de la Haia. L'any 1808 es traslladarà al seu emplaçament definitiu, a la ciutat d'Amsterdam.	Art L'arquitecte Joseph Paxton neix a Bedford (Anglaterra). Se'l recordarà sobretot com l'autor del Crystal Palace, per a la Gran Exposició de Londres de l'any 1851.	Art S'acaba a Santiago de Xile la construcció de la Real Casa de Moneda, obra de l'arquitecte italià Joaquín (Gioacchino) Toesca i actualment seu del govern xilè.	Art Mor a Roma, als 66 anys, la pintora d'origen suís Angelika Kaufmann. La seva prolífica obra es conserva repartida en museus d'arreu del món.	Art Neix, a la ciutat de Marsella, Honoré Daumier, una de les figures més importants del realisme francès. Va destacar com a pintor, escultor, dibuixant i caricaturista.	Art S'exhibeix per primera vegada <i>Frosty morning</i> (Matí gelat), un quadre de Joseph Mallord William Turner que actualment es pot veure a la Tate Britain de Londres.	Art Jean Auguste Dominiere que Ingres pinta l'oli <i>La gran odalisca</i>, una de les seves obres més representatives, que forma part de la col·lecció del Louvre.	Art Léon Cogniet presenta amb gran èxit <i>Scène du massacre des innocents</i> al Saló de París. Actualment s'exhibeix al Museu de Belles Arts de Rennes.
Cultura Friedrich Schiller estrena <i>Maria Stuart</i>, un drama en cinc actes inspirat en la vida de Maria d'Escòcia, que Donizetti convertirà en òpera anys més tard.	Cultura Mor a Florència, als 54 anys, el comte Vittorio Alfieri, dramaturg, poeta i escriptor italià, figura clau de la transició del Classicisme al Romanticisme a Itàlia.	Cultura Hans Christian Andersen neix a Odense (Dinamarca). Tot i escriure novel·les, poesia, teatre i llibres de viatges, avui és recordat sobretot pels seus contes infantils.	Cultura Neix a Ceva, a la regió del Piemonte, al nord-oest d'Itàlia, el poeta Aloysius Bertrand, l'introduïdor de la prosa poètica en la literatura francesa.	Cultura Es completa la publicació de <i>Des Knaben Wunderhorn</i>, un recull de poemes i cançons tradicionals alemanyes que inspirarà compositors com ara Gustav Mahler, entre d'altres.	Cultura Neix a Copenhaguen el filòsof i teòleg Søren Kierkegaard, el precursor de l'existencialisme, un moviment filosòfic que situa l'existència humana al centre de la reflexió.	Cultura Obre al públic la Biblioteca Nacional Russa —que esdevindrà la més important del país— a l'avinguda de Nevski, un dels carrers principals de Sant Petersburg.	Cultura El dramaturg, escriptor i religiós irlandès Charles Maturin mor a Dublín, als 42 anys. De la seva producció, destaca la novel·la gòtica <i>Melmoth the Wanderer</i>.
Ciència L'astrònom i músic anglès d'origen alemany Sir Frederick William Henschel, descobreix a través d'un experiment l'existència dels raigs infraroigs, un tipus de radiació electromagnètica.	Ciència Domènec Badia i Leblich (també conegut com Ali Bei l'Abbassí), comença el primer dels seus viatges d'exploració científica pel nord d'Àfrica i el Pròxim Orient.	Ciència Mor al comtat de Dorset, al sud-oest d'Anglaterra, el científic i inventor anglès Thomas Wedgwood, considerat un dels pioners i pares de la fotografia.	Ciència Robert Fulton dissenya el North River Steamboat, també anomenat Clermont, el primer vaixell de vapor comercial que recorre el riu Hudson entre Nova York i Albany.	Ciència El químic britànic Humphry Davy, considerat un dels fundadors de l'electroquímica, aconsegueix aïllar diversos elements químics: el calci, el bari, l'estranci, el magnesi i el bor.	Ciència El botànic i micòleg suís Augustin Pyramus de Candolle publica la <i>Théorie élémentaire de la botanique</i>, que es convertirà en la seva obra més coneguda.	Ciència Mateu Orfila, un dels toxicòlegs més importants del segle XIX, publica el seu <i>Traité des poisons</i> (Tractat de verins), l'obra que el farà conegut mundialment.	Ciència El físic Gustav Robert Kirchhoff neix a Königsberg (Prússia; actualment Kaliningrad, a Rússia). A més de descriure les lleis de Kirchhoff, descobrirà dos elements químics: el cesi i el rubidi.

Biografies

Lucy Crowe, soprano

Nascuda a Staffordshire, va estudiar a la Royal Academy of Music, de la qual actualment és membre.

En òpera ha interpretat rols de música barroca (Gluck, Händel...), mozartians (Servilia, Susanna, Donna Elvira, Pamina...), bel canto (*L'elisir d'amore*), Verdi i de R. Strauss, Bizet i Janáček. Ha actuat als Estats Units (Met, Chicago), al Regne Unit (ROH, ENO de Londres, Edimburg, Glyndebourne), Berlín, Munic, Madrid i als festivals d'Aldeburgh, Edimburg, Mostly Mozart i Salzburg. Ha cantat en recital al Wigmore Hall de Londres, Carnegie Hall de Nova York i Concertgebouw d'Amsterdam.

En concert ha actuat amb les orquestres i els directors més importants, com les filharmòniques de Los Angeles i Berlín, simfòniques de Boston, Londres i Ciutat de Birmingham, Accademia di Santa Cecilia, Orchestre National de França i Philharmonia, English Concert, així com amb els Monteverdi Choir i Orchestra. L'han dirigit, Dudamel, Nelsons, Pappano, Rattle, Gatti, Salonen, Iván Fischer, Mackerras o John Eliot Gardiner...

Ha participat en el CD *Lobgesang* de Mendelssohn (LSO Live), àlbums amb música de Händel i Vivaldi (HM), i també per a Chandos.

La seva agenda 2019-20 inclou *Les estacions* de Haydn, *El Messies*, *Simfonia núm. 2* de Mahler, *La flauta màgica*, el rol de Rodelinda i *La guineu astuta*.

Jess Dandy, contralt

Estudià al Trinity College de Cambridge i a la Guildhall School of Music and Drama, on es graduà amb distincions. Ha guanyat el London Bach Society Singers (2017) i l'Oxford Lieder Young Artist Platform (2018) i fou finalista de Das Lied (2019). Nominada jove artista del Programa Britten-Pears, estudia amb Gary Coward.

Amb la mezzosoprano J. Harries ha rebut la beca Roderick Lakin Memorial Scholarship de la Royal Overseas League, per SongPath, activitat social que promou caminar i la música per a la salut mental.

Interessada en la música contemporània, en òpera ha participat en 4.48 *Psychosis* de Philip Venables i *Into the little hill* de Jack Furness, però també en *L'Orfeo* de Monteverdi. Ha cantat oratoris de Händel, Bach, *Requiem* de Mozart, així com *Romeu i Julieta* i *Les nuits d'été* de Berlioz, *De Staat d'Andriessen*, *Mass Via Victrix* de Ch. Villiers Stanford... I la *Passió segons sant Joan* de Bach amb W. Christie i Les Arts Florissants per Europa, i amb d'altres per Austràlia; també la *Passió segons sant Mateu* i *Missa en Si menor* de Bach, *Israel a Egipte* de Händel i *Dido & Aeneas* de Purcell. La seva agenda inclou *Dear Marie Stopes* d'Alex Mills, *Missa Solemnis* i *Simfonia núm. 9* de Beethoven, *El Messies* i *Rodelinda* de Händel ..., a Europa i al continent americà.

Ed Lyon, tenor

Va estudiar al Saint John's College de Cambridge, Royal Academy i National Opera Studio.

Ha ofert gires amb Les Arts Florissants i W. Christie. Com a projectes operístics recents i futurs té *L'écume des jours* de Denisov, *L'àngel exterminador* d'Adès i l'estrena mundial de *Shell shock* de Nicolas Lens, a més de *Diari d'un desaparegut*, *Jenùfa*, *The turn of the screw*, *Ariadne auf Naxos*, *Tristan und Isolde*, *L'holandès errant* i *Tannhäuser*, *Don Giovanni* i *El rapte del serrall*, *Fidelio*, *La Calisto*, *Theodora*, *Semele*, *Dido et Aeneas*, *Ariodante*...

En concert ha cantat Bach als BBC Proms, *The rake's progress* d'Stravinsky i altres programes especialment amb formacions britàniques i centreeuropees. El seu repertori inclou igualment els oratoris barrocs i del segle XIX, a més de grans títols per a tenors, com *El somni de Geronci*, *Elijah* i música de Britten. La seva agenda inclou *El Messies*, *Passió segons sant Joan* i *Passió segons sant Mateu*, *Missa en Si menor*, *Wär Requiem* i *Novena Simfonia* de Beethoven a Europa i els EUA amb els Monteverdi Choir and Orchestra, sota la direcció de J. E. Gardiner.

Ha enregistrat *Alexander's feast* i *Oda per al dia de Santa Cecília* de Händel. També, en DVD, *Les troyens* i el CD *L'enfance du Christ*. La tardor passada va publicar el primer àlbum en solitari, *The 17th century playlist* (Delphian Records).

Tareq Nazmi, baix

Va començar a l'Opera Studio de la Bayerische Staatsoper, i posteriorment a la companyia estable, amb la qual ha interpretat Masetto, Truffaldino, Publio... Debutarà com a Colline al Met de Nova York i participarà en un *Requiem* de Verdi escenificat a Hamburg, i també en *Fidelio*. En concert, cantarà *La Creació* de Haydn amb l'Accademia di Santa Cecilia a Roma, i la gira pels Estats Units i Europa amb la *Novena* de Beethoven, amb J. E. Gardiner. Serà Gerhaher a *Escenes del 'Faust'* de Goethe de Schumann al Concertgebouw d'Amsterdam.

Ha debutat com a Filippo i Banco (*Don Carlo* i *Macbeth* de Verdi, respectivament), ha cantat la *Missa in tempore belli* de Haydn, i una gira amb el *Requiem* de Verdi (T. Currentzis) i la *Missa Solemnis* (K. Petrenko). El seu repertori també inclou Bottom del *Somni d'una nit d'estiu* de Britten, i Zaccaria (*Nabucco*).

En concert canta de Bach a Beethoven, Haydn, Brahms, Mozart i Dvořák. I ha fa recitals amb el pianista Gerold Huber. A més, ha treballat amb l'Orquestra Simfònica Nacional de Washington i Ch. Eschenbach, l'Orchestre de Paris i D. Harding i a Sant Sebastià ha interpretat el *Requiem* de Brahms, dirigit per Jukka-Pekka Saraste. Va debutar al Festival de Salzburg el 2016 i hi ha tornat com a narrador de *La flauta màgica* (2018).

© Liliya Olkhovaya

Monteverdi Choir

Fundat per Sir John Eliot Gardiner als anys seixanta, aporta una nova perspectiva al seu repertori amb una interpretació de consumada tècnica coral i històricament informada. A més, vol millorar l'experiència musical aprofitant al màxim les possibilitats escèniques de les sales.

De les seves gires pioneres destaca Bach Cantata Pilgrimage l'any 2000, amb les 198 *Cantates* de J. S. Bach a més de 60 esglésies d'Europa i Amèrica. El projecte, enregistrat per Soli Deo Gloria, és un dels més ambiciosos de la història, segons «Gramophone». El Monteverdi Choir suma més de 150 àlbums i té nombrosos premis.

Ha participat en produccions operístiques: *El caçador furtiu* (2010) i *Carmen* (2009) a l'Opéra Comique de París, i *Les troyens* al Théâtre du Châtelet. El 2015 va interpretar *Orfeo ed Euridice* de Gluck a la Royal Opera House de Londres en col·laboració amb la companyia de dansa Hofesh Shechte.

A més, ha participat en una extensa gira amb la *Passió segons sant Mateu* de Bach (interpretada de memòria) amb els English Baroque Soloists (EBS) i el *Roméo et Juliette* de Berlioz als BBC Proms i Festival Berlioz amb l'Orchestre Ré-

volutionnaire et Romantique (ORR) el 2016. Sota la direcció de Sir J. E. Gardiner, també ha col·laborat amb la London Symphony Orchestra a *El somni d'una nit d'estiu* de Mendelssohn i amb la Tonhalle Orchester a la *Missa glagolítica* de Janáček.

El 2019, juntament amb Gardiner i l'EBS van presentar una nova producció de *Semele* de Händel, oferta en gira per algunes de les sales de concerts més celebrades d'Europa (Philharmonie de París, Palau de la Música Catalana i La Scala de Milà). A l'estiu, amb Gardiner, l'ORR i solistes internacionals van presentar *Benvenuto Cellini* de Berlioz. El Cor ardoni l'any debutant a Rússia i a l'Amèrica del Sud amb l'EBS, interpretant Monteverdi, Carissimi, Purcell i Scarlatti.

Els seus èxits més recents inclouen la premiada gira amb les tres òperes conservades de Monteverdi per Europa i els EUA. El 2018 va oferir una represa a Europa de la icònica Bach Cantata Pilgrimage, amb algunes *Cantates* de Bach abans del *Requiem* de Verdi, especialment a la catedral de Westminster en benefici del Cancer Research UK.

© Ricardo Rios_Visual_Art

Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana

El Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana és un dels cors professionals més prestigiosos de l'Estat espanyol. Va ser creat per l'Orfeó Català l'any 1990 amb la missió de difondre la música coral universal, promoure la recuperació del patrimoni musical català i fomentar la nova creació. Jordi Casas i Bayer en fou el director durant els primers vint-i-un anys. Del setembre del 2011 al juny del 2016 Josep Vila i Casañas va ser-ne el director titular. I des del setembre del 2016 Simon Halsey n'assumeix el càrrec de director artístic i des del 2018 Xavier Puig el de director principal. Jordi Armengol n'és el pianista.

Als seus components se'ls exigeix un alt nivell vocal i artístic, aspectes que aporten al grup un potencial que el converteix en un cor de gran qualitat. Ha estat dirigit per grans mestres, com René Jacobs, Marc Minkowski, Kent Nagano, Simon Rattle, Gustavo Dudamel, Daniel Barenboim, Christophe Rousset i Vladimir Jurowski. Des de l'any 2010 la formació és membre de The European Network for Professional Chamber Choirs (TENSO).

Dels seus darrers compromisos internacionals, cal destacar el debut l'agost del 2017 als

Proms de la BBC, un dels més grans festivals de música clàssica, que se celebra a Londres, i la gira amb Jean-Christophe Spinosi i l'Ensemble Matheus l'any 2018. Destaquen igualment les recents col·laboracions amb els cantants Philippe Jaroussky i Mark Padmore i els directors Daniele Gatti i Simon Carrington.

D'aquesta temporada 2019-20 destaquen les col·laboracions amb l'Orquesta Sinfònica de Tenerife, amb l'*Oratori de Nadal* de Bach al desembre; amb Paul McCreech i els Gabrieli Consort & Players i el Cor Jove de l'Orfeó Català, amb *Les estacions* de Haydn per l'abril, i la gira amb Gustavo Dudamel, al costat de la Mahler Chamber Orchestra i l'Orfeó Català, amb *Fidelio* de Beethoven també a l'abril.

Orchestre Révolutionnaire et Romantique

Fundada el 1989 per Sir John Eliot Gardiner, l'Orchestre Révolutionnaire et Romantique (ORR) acosta la fidelitat estilística i la intensitat de l'expressió a la música del segle XIX i principis del segle XX.

Aclamada per la interpretació dels compositors del Romanticisme primerenc, especialment Hector Berlioz, n'ha interpretat i enregistra la *Simfonia fantàstica* al vestíbul de l'antic Conservatori de París, on s'estrenà el 1830. I el 1993, amb el Monteverdi Choir, va oferir-ne les primeres interpretacions modernes de la *Messe solennelle* redescoberta feia poc. Posteriorment van oferir-ne *L'enfance du Christ* als Proms i les primeres interpretacions escenificades a París (Théâtre du Châtelet) de *Les troyens*.

Altres iniciatives aclamades per la crítica són Schumann Revealed, al Barbican, amb enregistrament de la integral de les *Simfonies* de Schumann, i *Das Paradies und die Peri*. L'ORR ha tocat *Oberon* i *Le Freyschütz* de Weber, *Carmen* de Bizet, *L'étoile de Chabrier*, *Falstaff* de Verdi i *Pelléas et Mélisande* de Debussy.

Des del 2015 l'ORR se centra novament en Berlioz, amb la *Fantàstica* als BBC Proms, i juntament amb *Lélio* al Festival Internacional d'Edimburg i Festival Berlioz. El 2016 va repetir

als Proms, amb *Roméo et Juliette* (celebrant el Shakespeare 400), abans d'una gira amb Beethoven, Schubert i Brahms, acompanyats de Kristian Bezuidenhout. El 2017 va interpretar *La damnation de Faust*. El 2018 va protagonitzar una llarga gira amb les seves obres simfòniques principals. I com a punt culminant, els BBC Proms amb Joyce DiDonato, a més d'altres concerts a Europa i els EUA. Amb el Monteverdi Choir també van col·laborar en el *Requiem* de Verdi en una gira aclamada per la crítica.

L'estiu del 2019, arran del 150è aniversari de la mort de Berlioz, l'ORR, el Monteverdi Choir i solistes internacionals van oferir una sèrie de concerts escenificats de la primera òpera de Berlioz, *Benvenuto Cellini*, primera interpretació contemporània amb instruments d'època. La temporada 2019-20, commemoració dels 30 anys de l'ORR i els 250 anys del naixement de Beethoven, n'està interpretant les nou *Simfonies* en residències a Europa i els Estats Units. Celebració que a la tardor continuarà amb el Monteverdi Choir i la *Missa Solemnis* en alguns dels festivals més prestigiosos d'Europa.

L'Orchestre Révolutionnaire et Romantique té el patronatge de Sa Majestat el Príncep de Gal·les.

John Eliot Gardiner, director

És considerat un dels músics més innovadors i dinàmics del món i ha esdevingut un líder musical contemporani. La seva tasca com a fundador i director artístic del Monteverdi Choir (CM), English Baroque Soloists (EBS) i Orchestre Révolutionnaire et Romantique (ORR), l'ha distingit com a figura clau en la recuperació de la música antiga i pioner d'interpretacions històricament informades.

Convidat habitual de les orquestres simfòniques més importants del món, com la London Symphony Orchestra, Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks, Royal Concertgebouw Orchestra i Gewandhausorchester Leipzig, gestiona un repertori comprès entre els segles XVII i XX. També ha dirigit produccions operístiques a la Royal Opera House, Wiener Staatsoper i La Scala de Milà. Del 1983 al 1988 va ser director artístic de l'Opéra de Lió, on fundà la seva nova orquestra.

Té un ampli catàleg d'enregistraments, que han guanyat nombrosos premis, amb els conjunts Monteverdi i amb altres formacions, per a discogràfiques de primera línia i el seu propi segell, Soli Deo Gloria. Ha guanyat dos premis Grammy i ha rebut més premis Gramophone que cap altre artista viu.

Com a recents èxits destacats de les formacions Monteverdi hi ha el projecte Monteverdi 450, guardonat amb diversos premis, la repetició del famós Bach Cantata Pilgrimage de l'any 2000, en gira per algunes de les sales de concerts i esglésies més destacades d'Europa, una exploració durant cinc anys del catàleg principal de Berlioz pel 150è aniversari de la seva mort i una interpretació històrica del *Requiem* de Verdi a la catedral de Westminster de Londres en benefici del Cancer Research UK. El 2019 Gardiner va dirigir noves produccions de *Semele* de Händel i *Benvenuto Cellini* de Berlioz, que van suposar la primera interpretació a Colòmbia, Rússia, el Brasil, Uruguai, Argentina i Xile.

Com a autoritat en l'àmbit de la música de Johann Sebastian Bach, el seu llibre *Music in the castle of heaven: a portrait of Johann Sebastian Bach* va ser publicat l'octubre del 2013 per Allen Lane i guardonat amb el premi Prix des Muses (Singer-Polignac). Així mateix, entre els nombrosos premis de reconeixement a la seva feina, ha rebut doctorats honoris causa. I el títol de cavaller pels serveis en l'àmbit de la música amb motiu de l'aniversari de la Reina d'Anglaterra el 1998.

Orchestre Révolutionnaire et Romantique

Violins I Peter Hanson Kati Debretzeni Alida Schat Madeleine Easton Miranda Playfair Catherine van de Geest Emil Chakalov Clare Hoffman Beatrice Philips Davina Clarke Fiona Stevens Xenia Gogu★ <i>(Symphonies 6-9)</i>	Violoncelles Robin Michael Catherine Rimer Ruth Alford Olaf Reimers Lucile Perrin Filipe Quaresma Jonathan Byers Octavie Dostaler-Lalonde★ <i>(Symphonies 6-9)</i> Eglantine Latil★ <i>(Symphonies 1-5)</i>	Flutes Marten Root Lina León Piccolo <i>(Symphonies 5, 6 & 9)</i> Neil McLaren Oboes Michael Niesemann Rachel Chaplin Clarinets Nicola Boud Fiona Mitchell Fagots Veit Scholz Gyorgyi Farkas Contrafagots <i>(Symphonies 4, 5, 7 & 9)</i> Karl Nieler Corns Anneke Scott Joseph Walters Patrick Broderick <i>(Prometheus and Symphonies 3 & 9)</i> Mark de Merlier <i>(Prometheus and Symphony 9)</i>	Trompetes Neil Brough Robert Vanryne Michael Harrison <i>(Symphonies 2-9)</i> Trombons <i>(Symphonies 5, 6 & 9)</i> Adam Woolf Miguel Tantos Sevillano Trombó Baix <i>(Symphonies 5 & 9)</i> James Buckle Timbales Robert Kendall Percussió <i>(Symphony 9)</i> Tim Palmer Nigel Bates Stephen Gibson
--	---	---	---

★2019/20 Monteverdi aprenents

Monteverdi Choir

Sopranos Emily Armour Elenor Bowers-Jolley Sam Cobb Rebecca Hardwick Eloise Irving Laura Jarrell Gwendolen Martin Eleanor Meynell Emily Owen Alison Ponsford-Hill Elinor Rolfe-Johnson Angharad Rowlands	Alts Francesca Biliotti Sarah Denbee Annie Gill Emma Lewis Rozanna Madylus Melanie Sanders Margarita Slepakova Kate Symonds-Joy	Tenors John Bowen Peter Davoren Jonathan Hanley Thomas Herford Graham Neal Benedict Quirke Edward Ross Gareth Treseder	Baixos Alex Ashworth Robert Davies Samuel Evans Michael Lafferty Alistair Ollerenshaw David Stuart Lawrence Wallington Christopher Webb
---	--	---	--

Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana

Simon Halsey,
director artistic
Xavier Puig,
director principal

Sopranos Natàlia Casasús Araceli Esquerra Míriam Garriga Mireia Tàrragó Irene Mas Anna Campmany	Contralts Assumpta Cumí Mariona Llobera Magda Pujol Toni Gubau Tànit Bono Elisenda Arquimbau	Tenors Aniol Botines Josep Camós Carles Prat Ferran Mitjans Matthew Thomson Joan Mas	Baixos Daniel Morales David Pastor Germán de la Riva Esteve Gascon Oriol Mallart Toni Fajardo
--	---	---	--

Les *Passions* de Bach amb Philippe Herreweghe

Dos monuments
espirituals
de la música barroca
amb el Collegium
Vocale Gent

Passió segons sant Joan
Dijous, 19 de març de 2020 – 20 h

Passió segons sant Mateu
Dilluns, 30 de març de 2020 – 20 h

Pack de 2 concerts a partir de 56 euros.
Entrades individuals a partir de 35 i 40 euros.
Descomptes per a menors de 35 anys, grups i packs a mida d'entrades.

www.palaumusica.cat | 93 295 72 07 | taquilles@palaumusica.cat

Concert diumenge 09.02.20

Textos

Ah, perfido!

Ah! Perfido, spergiuro,
barbaro traditor, tu parti? E son questi
Gli ultimi tuoi congedi? Ove s'intese
Tirannia più crudel? Va, scellerato!
Va pur, fuggi da me: l'ira de' numi
Non fuggirai. Se v'è giustizia in cielo,
Se v'è pietà, congiureranno a gara
Tutti, tutti a punirti. Ombra seguace,
Presente ovunque sei,
Vedrò le mie vendette. Io già le godo
Immaginando; i fulmini ti veggo
Già balenar d'intorno...! Ah! no, fermate,
Vindici dèi. Di tanto error se alcuno
Forza è che paghi il fio,
Risparmiate quel cor; ferite il mio.
S'egli ha un' alma sì fiera,
S'ei non è più qual era, io son qual fui:
Per lui vivea; voglio morir per lui.

Per pietà, non mi dir addio,
Di te priva che farò?
Tu lo sai, bell' idol mio!
Io d'affanno morirò.
Ah crudel! Tu vuoi ch'io mora!
Tu non hai pietà di me?
Perchè rendi a chi t'adora
Così barbara mercè?
Dite voi, se in tanto affanno
Non son degna di pietà?

Ah, pèrfid!

Ah, pèrfid, infidel,
bàrbar traïdor, te'n vas? Són aquests
els teus últims adéus? On hi ha
una tirania més cruel? Vés-te'n, monstre!
Vés-te'n, fuig de mi, que no t'escaparàs
de l'ira dels déus. Si hi ha justícia al cel,
si hi ha pietat, es conjuraran tots, tots
per castigar-te! Ombra implacable,
present arreu on vagis,
veuré la meva venjança. Ja gaudeixo
d'imaginar-la; ja et veig rodejat
per les flames de la meva fúria... Ah no, atureu-vos,
déus venjadors! Si algú ha de rebre
el càstig de tants errors,
respecteu aquell cor i feriu el meu.
Si té una ànima tan ferotge,
si ell ja no és el que era, jo sí que sóc el que era:
vivíja per a ell; i vull morir per ell.

Per pietat, no em diguis adéu,
què faré, privada de tu?
Tu ho saps, bell idol meu,
em moriré de pena.
Ah, cruel! Tu vols que em mori!
No tens pietat de mi?
Per què fas a qui t'adora
un present tan bàrbar?
Digueu-me si amb tantes penes
no sóc digne de pietat?

(Escena i ària per a soprano i orquestra, Op. 65, Praga, 1796)
(Només és de Metastasio l'escena: ària de Deidamia de l'òpera *Achille in Sciro*;
el text de l'ària és anònim)

“Ach, brich noch nicht, du mattes Herz!”

“*Ai, no et trenquis ara, cor abatut!*”

Rezitativ
Ach, brich noch nicht, du mattes Herz!
Du hast in Schrecken stagen
Mit jedem Schlag ja neuen Schmerz
Und bange Angst ertragen.
Ach, brich noch nicht, du mattes Herz!

Hoffnung... O komm!...

Arie
Komm, Hoffnung, laß den letzten Stern
Des Müden nicht erbleichen!
Komm, o komm, erhell ihr Ziel,
sei's noch so fern,
Die Liebe, sie wird's erreichen.

O du, für den ich alles trug,
Könnst' ich zur Stelle dringen,
Wo Bosheit dich in Fesseln schlug,
Und süßen Tost dir bringen!
Ich folg' dem inner Triebe,
Ich wanke nicht,
Mich stärkt die Pflicht
Der treuen Gattenliebe

(Recitativ i ària de Leonora, escena núm. 11 del segon acte de *Leonore*, Viena, novembre 1805)
Text: Joseph Sonnleithner

Recitativ
Ai, no et trenquis ara, cor abatut!
En dies terribles, amb cada un dels bates vares suportar Noves i ocultes angoixes.
Ai, no et trenquis ara, cor abatut!

Esperança... oh, vine!...

Aria
Vine, esperança, no deixis empal·lidir Per l'angoixa l'última estrella!
Vine, oh vine, il·lumina la meva meta, no t'allunyis, l'amor ho aconseguirà!

Oh tu, per a qui ho vaig suportar tot, si pogués arribar fins on la maldat t'encadenà, i portar-te un dolç consol!
Seguiré el meu impuls intern, no defalliré, em dona forces el deure del veritable amor a l'espòs.

Concert divendres 14.02.20

Textos

An die Freude

Rezitativ bass
O Freunde, nicht diese Töne!
Sondern lasst uns angenehmere anstimmen, und freudenvollere.

Quartett mit Chor:
Freude, schöner Götterfunken
Tochter aus Elysium,
wir betreten feuerstrunken,
Himmliche, dein Heiligtum!
Deine Zauber binden wieder,
was die Mode streng geteilt:
alle Menschen werden Brüder,
wo dein sanfter Flügel weilt.
Wem der grosse Wurf gelungen,
eines Freundes Freund zu sein
wer ein holdes Weib errungen,
mische seinen Jubel ein!
Ja, wer such nur eine Seele
sein nennt auf dem Erdenrund!
Und wer's nie gekonnt, der Stehle
weinend sich aus diesem Bund!
Freunde trinken alle Wessen
an den Brüsten der Natur,
alle Gutten, alle Bösen
folgen ihrer Rosenspur.
Küsse gab sie uns und Reben,
einen Freund, geprüft im Töd;
Wollust ward dem Wurm gegeben,
und der Cherub steht vor Gott.

Tenor solo und chor
Froh, wie seine Sonnen fliegen
durch, des Himmels prächtgen Plan,
laufet, Brüder, eure Bahn,
freudig, wie ein Held zum Siegen.
Laufet, Brüder, eure bahn!

Himne a l’alegria

Recitativ (baix)
Germans: a fora tristeses! Altres cants més joiosos entonats ara sien, de joia ressonant.

Solistes
Joia, que ets dels déus guspira generada dalt del cel: vent de foc el pit respira sota els plecs del teu gran vel. Si ajuntar-se els cors demanen que un mal vent va separant, tots els homes s’agermanen on tes ales van tocant. Si fortuna generosa ens ha donat un bon company o companya graciosa, cantarem amb més afany. Sols si un cor hem fet ben nostre forta veu podrem lluir; però més d’un, girant el rostre, fugirà plorant d’aquí. Joia tots voldriem heure bo i seguint son pas florit, i de joia tot s’abeura de Natura en l’ample pit. Joia és bes i primavera, joia bons amics ens féu; goig fou dat al cuc en terra, goig a l’àngel prop de Déu.

Tenor solista i cor masculí
Goig! Els astres canten Glòria; van pel cel rient triomfants. Goig! Correm rient, germans; herois som cantant victòria. Abraceu-vos, homes ara!

Chor

Freude, schöner Götterfunken
Tochter aus Elysium,
wir betreten feuertrunken,
Himmliche, dein Heiligtum!
Deiner Zauber binden wieder,
was die Mode streng geteilt:
alle Menschen werden Brüder,
wo dein sanfter Flügel weilt.
Seid umschlungen, Millionen!
Diese Kuss der ganzen Welt!
Brüder überm Sternenzelt
muss ein lieber Vater wohnen.
Ahnest du schon Schöpfer, Welt?
Such ihn überm Sternenzelt!
Über Sternen muss er wohnen,
Freude, schöner Götterfunken
Tochter aus Elysium,
wir betreten feuertrunken,
Himmliche, dein Heiligtum!
Seid umschlungen, Millionen!
Diesen Kuss der ganzen Welt!
Ihr stürzt nieder, Millionen?
Anhest du den Schöpfer, Welt?
Such ihn überm Sternenzelt!
Brüder, überm Sternenzelt
muss ein lieber Vater wohnen!

Solisten und Chor

Freude, Tochter aus Elysium,
deine Zauber binden wieder,
was die Mode streng geteilt!
Alle Menschen werden Brüder,
wo dein sanfter Flügel weilt.
Seid umschlungen, Millionen!
Diessen Kuss der ganzen Welt!
Brüder, überm Sternenzelt
muss ein lieber Vater wohnen.
Freude, schöner Götterfunken,
Tochter aus Elysium.
Freude, schöner Götterfunken.

Friedrich von Schiller

Cor

*Joia que ets dels déus guspira
generada dalt del cel:
vent de foc el pit respira
sota els plecs del teu sant vel.
Si ajuntar-se els cors demanen
que un mal vent va separant,
tots els homes s'agermanen
on tes ales van tocant.
Abraceu-vos, homes ara!
Un gran bes inflama els cels:
Germans, sobre els bells estels
hi ha l'Amor immens d'un Pare.
Humilia't, oh món, ara.
Creador de terra i cels,
dins la llum de mil estels,
dins la llum cerquem-te encara!
Joia que ets dels déus guspira
generada dalt del cel:
vent de foc el pit respira
sota els plecs del teu sant vel.
Abraceu-vos, homes ara!
Un gran bes inflama els cels!
Humilia't, oh món, ara,
Creador de terra i cels,
Germans, sobre els bells estels
hi ha l'Amor immens d'un Pare.*

Solistes i cor

*Si ajuntar-se els cors demanen
que un mal vent va separant
tots els homes s'agermanen
on tes ales van tocant.
Abraceu-vos, homes, ara!
Un gran bes inflama els cels!
Germans, sobre els bells estels
hi ha l'Amor immens d'un Pare.
Joia, que ets dels déus guspira
generada dalt del cel.
Joia, que ets dels déus guspira.*

Traducció: Joan Maragall

100 Years

SALZBURG FESTIVAL
18 JULY – 30 AUGUST 2020

SIEMENS
Ingenuity for life

www.salzburgfestival.at

KÜHNE-STIFTUNG

ROLEX

Ludwig van Beethoven. Una immersió 360°

La celebració del 250è aniversari del naixement del músic alemany és l'excusa perfecta per conèixer més profundament el personatge, entendre'n millor la personalitat enigmàtica i temperamental i comprendre'n més encara la música. A la programació de concerts que el Palau de la Música Catalana ofereix amb l'obra del geni de Bonn, hi podem afegir diversos enfocaments, que van des de la lectura al visionat de pel·lícules i, per què no, fins i tot un viatge.

Una de les millors maneres de conèixer de primera mà la personalitat intensa i autèntica de Beethoven és endinsant-nos en la seva correspondència personal. A través de les cartes a les seves estimades, Bettina Brentano i Giulietta Guicciardi, els seus amics el baró Zmeskall, Nannette Streicher i els editors Steiner and Company, Beethoven descriu les seves pors, les seves passions i les seves amistats. Un total de 457 cartes que transpiren deliri, confiança, neguit, desesperança, impuls creatiu i un seguit de sentiments a partir dels quals conèixer millor el gran transformador de la forma simfònica.

La recent publicació per l'editorial Acanalado de *Beethoven, tormento y triunfo* (2017), biografia de Jan Swafford, desgrana en 1.500 pàgines la vida i obra del compositor alemany en una versió que humanitza i desmitifica el compositor i que ha recollit nombrosos elogis de la premsa literària i musical.

Un clàssic entre els estudis musicals de l'obra de Beethoven és l'*Estudi crític de les nou 'Simfonies'* de Beethoven d'Hector Berlioz, en què el compositor francès no només fa una fèrria defensa de les *Simfonies*, sinó també de l'òpera *Fidelio*, les *Sonates per a piano* i els *Trios*. Resulta interessant llegir la seva defensa del compositor alemany mitjançant l'acostament analític a la seva música i el seu testimoni contrari a la reacció del públic coetani.

Finalment, Maynard Solomon va editar les memòries de Beethoven escrites pel fill d'un dels més fidels amics de Beethoven, Gerhard von Breuning, i també va publicar *Beethoven essays*, en el qual continua la seva exploració a través d'un seguit d'estudis que aprofundeixen en diversos aspectes de la seva personalitat.

La filmografia al voltant de la figura de Beethoven no és menor, tenint en compte que comença en temps del cinema mut amb *La vida de Beetho-*

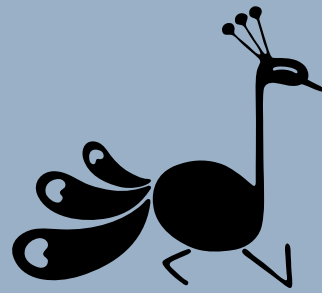
ven (1927), un drama austríac dirigit per Hans Otto, seguit la dècada següent per *Un grand amour de Beethoven* i, ja a l'inici dels anys quaranta, *El gran despertar*. Entre documentals diversos sobre la vida de Beethoven destaca la curiosa sèrie que Walt Disney li va dedicar titulada *El magnífic rebel*. Ja en temps més moderns Gary Oldman va encarnar Beethoven a *Amor immortal* (1994), mentre que Ed Harris es posa a la pell de Beethoven a *Copying Beethoven* (2006); són dues pel·lícules de ficció que en destaquen el caràcter temperamental i romàntic. Finalment, *Eroica* (2003) és un documental en ficció fet per la BBC que explica l'estrena de la *Tercera Simfonia* al castell del príncep Lobkowitz. Sir John Eliot Gardiner i l'Orchestra Révolutionnaire et Romantique posen el so d'aquest curiós episodi.

Entre els actes de celebració del 250è aniversari del naixement a Bonn de Ludwig van Beethoven, la ciutat alemanya que té el privilegi de portar l'etiqueta de bressol del gran talent musical acull una important exposició: "Beethoven. Món. Ciutadà. Música", al Museu Federal d'Art (Bundeskunsthalle) de Bonn. Per a qui vulgui conèixer amb més detall la ciutat on va néixer Beethoven, pot aprofitar el viatge fent-lo coincidir amb el dia 28 d'abril, en què s'interpretarà per primera vegada una versió de la coneguda com a "simfonia inacabada" de Beethoven, la seva *Simfonia núm. 10*, de la qual només es conserven algunes idees musicals i que ha estat completada íntegrament mitjançant intel·ligència artificial.

Mercedes Conde Pons

Directora artística adjunta del Palau de la Música Catalana

Concerts Familiars *al* Palau

Una oportunitat per descobrir la música de Beethoven i Mahler en família!

Big Bang Beethoven

Explosió i revolució musical
Diumenge, 22 de febrer de 2020
– 10.30 h i 12.30 h
Preu: 12 euros
Per a infants a partir de 6 anys

Meravellós Mahler

De la foscor a la llum
Diumenge, 15 de març de 2020 – 12 h
Preu: 12 euros
Per a infants a partir de 8 anys

Consulta tota la programació i compra d'entrades a:
www.palaumusica.cat/familiars

Discografia

Palau 100 Beethoven Gardiner

L. van Beethoven:
Simfonies núm. 1-9

Orchestre Révolutionnaire et Romantique. John Eliot Gardiner. Archiv Produktion.

The Orchestra of the Eighteenth Century. Frans Brüggen, director. Glossa.

The Chamber Orchestra of Europe. Nikolaus Harnoncourt, director. Teldec.

NBC Symphony Orchestra. Arturo Toscanini, director. RCA.

Columbia Symphony Orchestra. Bruno Walter, director. Sony.

Philharmonia Orchestra. Otto Klemperer, director. EMI.

Wiener Philharmoniker. Wilhelm Furtwängler, director. EMI.

Wiener Philharmoniker. Leonard Bernstein, director. Deutsche Grammophon.

Wiener Philharmoniker. Andris Nelsons, director. Deutsche Grammophon.

Wiener Philharmoniker. Christian Thielemann, director. Sony.

The Cleveland Orchestra. George Szell, director. Sony.

Berliner Philharmoniker. Simon Rattle, director. Berliner Philharmoniker Recordings.

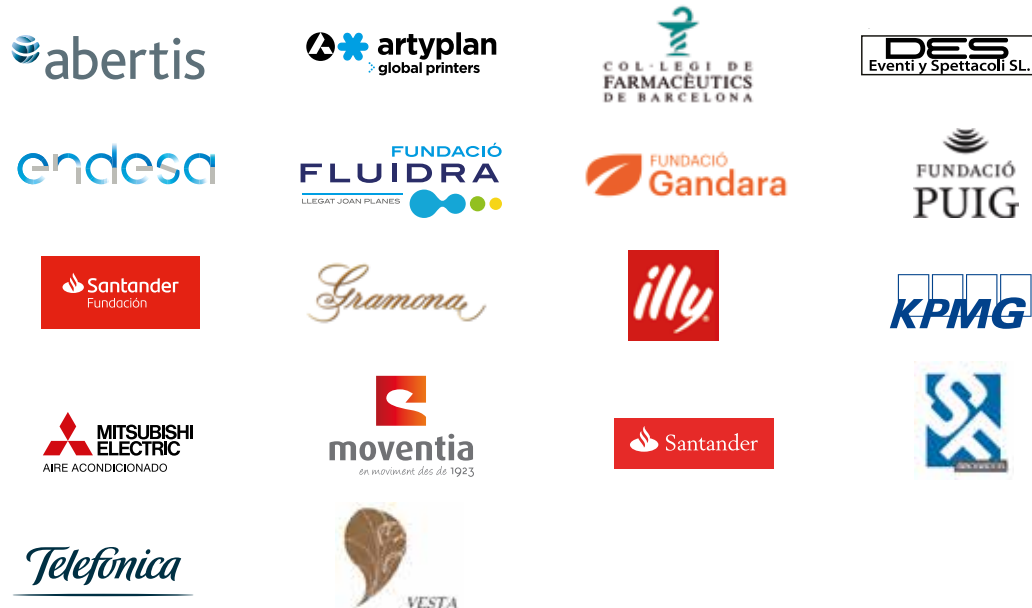
Berliner Philharmoniker. Herbert von Karajan, director. Deutsche Grammophon.

Berliner Philharmoniker. Claudio Abbado, director. Deutsche Grammophon.

Staatskapelle Berlin. Daniel Barenboim, director. Teldec.

Enregistraments disponibles a Spotify i altres serveis i plataformes de música digital.
Selecció a càrrec de Javier Pérez Senz, periodista i crític musical

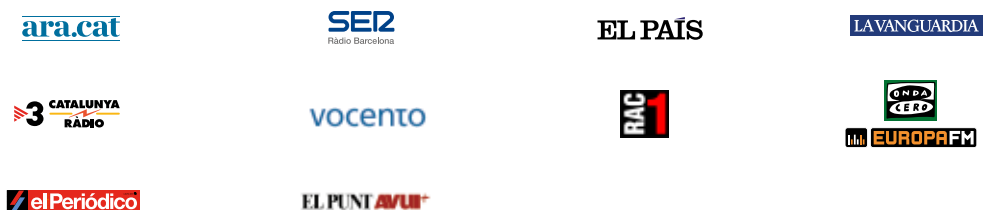
Mecenes Protectors

Mecenes d'Honor

Mitjans Col·laboradors

Col·laboradors

Armand Basi – Bagués-Masriera Joiers – Balot Restauració – Bankia – Catalonia Hotels & Resorts – Coca-Cola – Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports – Col·legi Oficial d'Òptics Optometristes de Catalunya – Deloitte – Eurofirms ETT S.L.U. – Fundació Antiques Caixes Catalanes BBVA/CX – Fundació Caixa d'Enginers – Fundació Castell de Peralada – Fundació Metalquímia – Helvetia Compañía Suiza S.A. de Seguros y Reaseguros – La Fageda – Quadis – Saba Infraestructures, S.A. – Samsung Electronics Iberia S.A.U. – Scasi Soluciones de Impresión S.L.

Amics Benefactors

Ascensores Jordà, S.A. – Diagonal Inversiones Capital AV, S.A. – Fundació Antoni Serra Santamans – Inclos Interiorisme S.L. – Teatre Romea – Veolia Serveis Catalunya S.A.U.

Membres Palau XXI

Mª Dolors i Francesc, Elvira Abril, Pere Armadàs Bosch, Rosamaria Artigas i Costajussà, Marta Barnes, professor Rafael I. Barraquer Compte, Mariona Carulla Font, Lluís Carulla Font, Carlos Colomer Casellas, Isabel Esteve Cruella, Josep Ferrer Sala, Pere Grau Vacarissas, Maria José Lavin Guitart, Horaci Miras Giner, Anna Saura Miarnau, Jordi Miarnau Banús, Juan Manuel Soler Pujol, Daniela Turco, Joan Uriach Marsal.

Amb la col·laboració de:

ASSOCIACIÓ
ORFEÓ
CATALÀ

Ajuntament
de Barcelona
Institut de Cultura

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Membre de:

EUROPEAN
CONCERT HALL
ORGANISATION

També et pot interessar:

Palau 100
Dimarts, 14.04.20 – 20 h
Sala de Concerts

Ian Koziara, *Florestan*
Christiane Libor, *Leonore*
Jose Coca Loza, *Rocco*
Hélène Carpentier, *Marzelline*
Patrik Reiter, *Jaquino*
Craig Colcough, *Don Pizarro*
Neven Crnic, *Don Fernando*
Orfeó Català (Simon Halsey,
director artístic; Pablo Larraz,
director principal)
**Cor de Cambra del Palau
de la Música** (Simon Halsey,
director artístic; Xavier Puig,
director principal)
Mahler Chamber Orchestra
Gustavo Dudamel, director

L. van Beethoven: *Fidelio*, op.
72 (versió de concert)

Preus: 15, 25, 30, 45 i 70 euros

Palau 100
Dilluns, 20.04.20 – 20 h
Sala de Concerts

Isabelle Faust, violí
Les Siècles
François-Xavier Roth,
director

I. Stravinsky: *Suite per a orquestra*
I. Stravinsky: *Tres peces per a
quartet de corda*
I. Stravinsky: *Petita pastoral*
I. Stravinsky: *Concert per a violí*
I. Stravinsky: *La consagració de
la primavera*

Preus: 20, 30, 40, 65 i 100
euros

Palau 100
Dijous, 30.04.20 – 20 h
Sala de Concerts

Anne-Sophie Mutter, violí
Ye-Eun Choi, violí
Vladimir Babeshko, viola
Daniel Müller-Schott,
violoncel

L. van Beethoven:
*Trio per a cordes núm. 5, en Do
menor, op. 9/3*
J. Widmann:
*Study on Beethoven (Quartet de
corda, núm. 6) (estrena)*
L. van Beethoven:
*Quartet núm. 10, en Mi b major,
op. 74, "Arpa"*

Preu: 20, 30, 40, 65 i 100 euros